

Die Haghe

September 2014
124e jaargang nr. 5
verschijnt 6 x per jaar

Beschermvrouwe H.K.H. Prinses Beatrix

LEDENBERICHT

Najaarsledenvergadering

De Najaarsledenvergadering van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe wordt op zaterdag 27 september 2014 om 11.15 uur gehouden in de Schutterszaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7. Vanaf 11.00 uur inloop en koffie in het museumcafé.

Agenda

1. Opening
2. Mededelingen
3. Verslag van de Voorjaarsledenvergadering van 22 maart 2014
4. Begroting 2015; de stukken worden ter vergadering uitgereikt en zijn vanaf zaterdag 15 september op te vragen bij de penningmeester, tel. 070-3686921 of via ebdevries@xs4all.nl
5. Lustrum 2015
6. Bestuurssamenstelling
De heer drs. P. de Kieffe is aftredend en niet herkiesbaar. Ons bestuurslid mevrouw drs. W. Goudswaard zal hem als

secretaris opvolgen. Het bestuur stelt u voor als nieuw bestuurslid te benoemen mevrouw drs. J.M. de Vries. Mevrouw de Vries is philologe. Zij was lerares aan het conservatorium, lid van de Tweede Kamer, staatssecretaris en dijkgraaf. Zij bekleedt thans nog enkele bestuurslidmaatschappen en andere toezichthoudende functies.

7. Overzicht activiteiten
8. Jaarboek 2014 door de redactievoorzitter, mevrouw drs. P.C. van der Heiden.
9. Rondvraag
10. Sluiting

Na afloop van de Najaarsledenvergadering zal juryvoorzitter drs. M.C. Schenk het juryrapport voorlezen en de prijswinnaar bekendmaken, waarna de heer C. Bijloos namens de bank Insinger de Beaufort de Die Haghe Prijs zal uitreiken aan de laureaat, die vervolgens een korte samenvatting van zijn/haar inzending zal geven.

AGENDA

- 26 september**
Stadswandeling Haags Porselein
- 27 september**
Najaarsledenvergadering en uitreiking Die Haghe Prijs 2014
- 3 oktober**
Lezing geschiedenis van de Schilderswijk
- 11 oktober**
Excursie Haags Openbaar Vervoer Museum
- 29 oktober**
Bezoek aan het Oranjehotel
- 30 november**
Vredesconcert met borrel na afloop

PostNL
Port Betaald

Verslag Voorjaarsledenvergadering

De Voorjaarsledenvergadering van de Geschiedkundige Vereniging Die Haghe werd op 22 maart 2014 gehouden in de Schutterszaal van het Haags Historisch Museum, Korte Vijverberg 7.

Voorafgaande aan de vergadering spreekt de directeur van het Haags Historisch Museum, de heer Marco van Baalen, een welkomstwoord.

1. De voorzitter opent de vergadering, heet de vierendertig aanwezige leden welkom en dankt het Haags Historisch Museum voor zijn gastvrijheid.
2. Bericht van verhindering is ingekomen van de dames Groen en Kloosterman-Taal en de heren Gmelig Meijling, 't Hart, Dijk, Van Herwaarden, Peereboom, Voller en Wubbels.
3. Het verslag van de Najaarsledenvergadering van 21 september 2013 wordt goedgekeurd met dank aan de secretaris, de heer de Kieffe.
4. De penningmeester geeft een toelichting op de jaarrekening 2013. Veel posten zijn overeenkomstig de begroting. Door de lage rente in 2013 zijn de rente-inkomsten iets lager dan begroot. Van het jubileumboek 2010 zijn in 2013 ca. 80 exemplaren verkocht. Op dit moment zijn er nog 25 exemplaren in voorraad. De inkomsten uit advertenties in het jaarboek zijn door de economische crisis teruggelopen. Een paar potentiële adverteerders gaan hopelijk in 2014 weer over tot plaatsing van een advertentie. Het verwachte positieve saldo voor de excursies is in 2013 niet gerealiseerd. Deze post is in de begroting 2014 daarom budgetneutraal gemaakt. De kosten voor het jaarboek zijn lager dan begroot, doordat ABN AMRO de uitreiking ervan inclusief de catering gefaciliteerd heeft waarvoor wij de bank zeer erkentelijk zijn. De kosten voor het ledenbericht zijn lager dan begroot omdat het drukken tegenwoordig in competitie uitgaat. Verder zijn de bestuurs- en secretariaatskosten sterk gereduceerd o.a. door een eenmalige meevaller en doordat de oproep voor het betalen van de contributie tegenwoordig via het ledenbericht en zo mogelijk via de e-mail loopt. Door de kostenbeheersing kon extra geld gereserveerd worden voor het lustrum. Tevens is een bedrag gereserveerd voor het verbeteren van de website. Er zijn geen vragen naar aanleiding van de presentatie van de jaarrekening.
De heer Zoomers brengt verslag uit namens de kascommissie, bestaande uit de heer mr. W.H. Zoomers (voorzitter), mevrouw drs. A.E. Kraaijenhagen-Oosting en mevrouw mr. C.J. Kloosterman-Taal. De heer Zoomers adviseert de ledenvergadering aan de penningmeester en het bestuur decharge te verlenen. De vergadering gaat bij acclamatie akkoord.
De penningmeester vergelijkt de begroting 2014 met de resultaten 2013. De verwachting is dat de bestuurskosten in 2014 hoger zullen zijn dan in 2013. Op de vraag of de kosten voor het ledenbericht door met name de gestegen portokosten niet te laag begroot zijn, antwoordt de penningmeester dat de verzending naar het buitenland bijna geheel via de e-mail gaat verlopen. Er worden geen wijzigingen voor de begroting 2014 voorgesteld.
5. De vergadering gaat akkoord met het voorstel van het bestuur om de bestuurstermijn van de secretaris, de heer drs. P.de Kieffe, met een half jaar te verlengen.
De heer Wubbels heeft om persoonlijke redenen afgezien van een tweede termijn als bestuurslid.
6. De secretaris doet verslag van de vertegenwoordiging in het Haags Monumentenplatform, waarin behalve de secretaris ook mevrouw mr. G.E. Heijnis (tot 1 juli) en mevrouw drs. W. Goudswaard (na 1 julij) zitting hebben. Hij dankt namens het bestuur mevrouw Heijnis voor haar inzet namens Die Haghe in het Platform.
Het Monumentenplatform heeft zich in de verslagperiode voor-

- al bezig gehouden met de volgende punten: de Welstandsnota, Voorstel Omgevingswet, Ontwerpnota 'Contouren bescherming stadsgezicht', Ontwerpbestemmingsplan Scheveningen Haven, Ge- en hergebruik elementen van sloop van gemeentelijke gebouwen en straatmeubilair, Smidsplein/Korte Voorhout/Hoge Raad, Parkeergarage Toernooiveld, Bestemmingsplan St.Jacobskerk, Ontwerpbestemmingsplan Spuiwartier, Spuiforum, Behoud 'Maakhaven', Schoolgebouw Ketelsstraat, Poorten Alexander- en Frederik-kazerne, Herdenkingsplaquette Alexanderkazerne, Parkeersilo Hoge Nieuwstraat, Nieuwe Haagse Passage, Nieuwbouwplan Arendsdoorp, Kozijnen Haagse School appartementen, Vervanging kozijnen Mauritshuis, Gebouw P&C op gemeentelijke monumentenlijst en Ontwerpbestemmingsplan Kijkduin-Ockenburgh. De voorzitter van het Platform, de heer W. Vader, vult dit overzicht met enkele punten aan.
7. De heer Van Tilborg doet verslag van de activiteiten sinds de laatste ledenvergadering.
 8. De voorzitter geeft namens en met instemming van de Lustrumcommissie een uitgebreid overzicht van de geplande activiteiten in het lustrumjaar 2015.
 9. Mevrouw Bonder informeert naar de procedure van aanmelding voor de excursies. De heer Van Tilborg antwoordt.
De heer Rob Enthoven acht het zinvoller om in het kader van het lustrum de aandacht te richten op de vereniging van geschiedenisstudenten in plaats van op vwo/havo leerlingen. De voorzitter antwoordt dat bij de Die Haghe Prijs de geschiedenisstudenten al worden betrokken. Mevrouw Krumbholz informeert naar het lustrum van de vereniging. De heer de Vries antwoordt.
 10. De vergadering wordt gesloten. De voorzitter dankt een ieder voor zijn of haar aanwezigheid.

Na afloop van de vergadering hield de heer mr. H.C. Grootveld een levendige en humorvolle voordracht over het onderwerp 'Van Omwenteling tot Intocht'.

Activiteiten voor de leden

Stadwandeling Haags Porselein

Toen in 1602 het eerste schip met een lading porselein uit China naar Europa kwam, ontstond er snel een grote vraag naar dit bijzondere serviesgoed. De omslachtige aanvoer maakte het echter schaars en kostbaar, zodat men in de 18de eeuw in diverse Europese landen ging proberen het door China geheimgehouden procedé na te maken. Zo ook in Nederland.

Aanvankelijk werden er winkels en agentschappen geopend, onder andere in Den Haag. Het stadhouderlijk hof en de plaatselijke elite bestelden er luxe serviezen. Eén van die winkels werd door de zeer jonge, uit Dresden afkomstige, Johann Lijncker gerund. Nadat vader Anton Lijncker ook uit Duitsland was overgekomen, gingen vader en zoon een stapje verder en begonnen vanaf 1777 in de Bagijnestraat hun eigen porselein te produceren. Er werden prachtig gedecoreerde serviezen gemaakt en

stadhouder Willem V werd een vaste klant. De zaken liepen voorspoedig, zodat in 1780 al verhuisd werd naar een groter pand aan de Dunne Bierkade. Toch zou het Haagse porselein van de familie Lijncker geen lang leven beschoren zijn. Vanuit concurrerende fabrieken uit Amsterdam kwamen geruchten dat het porselein niet in Den Haag maar in Duitsland (Ansbach) werd vervaardigd en in de residentie alleen werd beschilderd, van het ooievaar-merkteken werd voorzien en opnieuw geglaazuurd. De aantijgingen bleken juist en door steeds groter wordende concurrentie kwamen de Lijnckers in financiële problemen. In 1790 viel het doek voor de fabriek. Ons rest nu nog de prachtige collecties in diverse musea, zoals het Gemeentemuseum Den Haag en collector's items bij de Haagse antiquairs.

Drs. Constance Scholten, curator iconografie bij het RKD in Den Haag en auteur van *Haags Porselein* zal ons rondleiden langs de historische panden en straten waar deze korte maar bewogen geschiedenis van het Haags Porselein zich heeft afgespeeld. Als aanvulling krijgt u een handout uitgereikt met afbeeldingen en citaten die u kunt behouden.

Datum: vrijdag 26 september
 Aanvang: 14.00 uur
 Startpunt: Vos in Tuinstraat (naast Hotel Des Indes) met als eindpunt de Dunne Bierkade, dus goede wandelschoenen worden aangeraden.
 Kosten: 5 euro
 Maximaal 20 personen
 Aanmelden: vanaf vrijdag 5 september via aanmeldendiehaaghe@hotmail.com of 06-22123039

Lezing geschiedenis van de Schilderswijk

In november 2013 is Diederick Klein Kranenburg aan de Leidse Universiteit gepromoveerd op de geschiedenis van één van de meest roemruchte wijken van Nederland: de Haagse Schilderswijk. Het bijzondere van de Schilderswijk is dat het in retrospectief tegengestelde reputaties heeft: aan de ene kant een gezellige volksbuurt, waar bewoners een eigen levensstijl ontwikkelden en waar solidariteit en gemeenschapszin hoog in het vaandel stonden. Aan de andere kant de beruchte volksbuurt: een vat van armoede en sociale problematiek. Bijzonder is dat de geschiedenis van volksbuurten voor de twintigste eeuw in Nederland nauwelijks is onderzocht. Het doel van het onderzoek van Diederick Klein Kranenburg was erachter te komen hoe bewoners in de Haagse Schilderswijk samenleefden in de pe-

riode tussen 1920 en 1985. Wat verbond en wat verdeelde hen, hoe solidair was de gemeenschap, hoe speelde het dagelijks leven voor bewoners zich af, hoe dacht men over de buitenwereld, over criminaliteit en seksualiteit, en belangrijk: hoe ontwikkelde dit zich? In zijn lezing op 3 oktober gaat Diederick Klein Kranenburg hier – in woord en beeld – verder op in.

Datum: vrijdag 3 oktober
 Aanvang: 16.00 uur (inloop met koffie en thee vanaf 15.30 uur)
 Locatie: Haags Historisch Museum
 Kosten: 4 euro
 Maximaal 50 personen
 Aanmelden: Vanaf vrijdag 5 september via aanmeldendiehaaghe@hotmail.com of 06-22123039

Excursie Haags Openbaar Vervoer Museum

Dat in 1864 in Den Haag de eerste Nederlandse tramlijn, een paardentram, ging rijden, zal u reeds bekend zijn, want het 150-jarig jubileum is dit jaar al veel in het nieuws geweest. Ook in het Haags Openbaar Vervoer Museum wordt aandacht hieraan besteed. Het gehele jaar door worden evenementen georganiseerd zoals ritten met historische trams door de stad. Ook is in samenwerking met de HTM en het Haags Gemeentearchief een thematische tentoonstelling ingericht die terugkijkt op 150 jaar trams in Den Haag. Daarnaast staat er in de oude tramremise een grote collectie oude trams die het bezichtigen waard zijn.

Voor leden van Die Haghe is er een speciale groepsrondleiding van een uur georganiseerd door medewerkers van het museum, waarvoor wij u graag willen uitnodigen.

Datum: zaterdag 11 oktober
 Aanvang: 14.00 uur
 Locatie: Haags Openbaar Vervoer Museum, Parallelweg 224, ingang Ter Borchstraat. Te bereiken met tram 9 en 11, halte Wouwermanstraat (als u met de auto komt kunt u gratis parkeren op het remiseterrein).
 Kosten: 5 euro
 Aanmelden: vanaf vrijdag 5 september via aanmeldendiehaaghe@hotmail.com of 06-22123039

Bezoek aan het Oranjehotel

Het Oranjehotel in Scheveningen was in de Tweede Wereldoorlog een Duitse gevangenis waar Nederlanders die zich, op wat voor manier ook, tegen de Duitsers verzetten, werden opgesloten voor verhoor en berechting. Voor de meeste gevangenen was het verblijf niet langdurig, en werd gevolgd door hetzij vrijlating, hetzij verdere gevangenschap – vaak in Duitsland – hetzij executie op de

Waaltdorpervlakte. Naar schatting hebben 25.000 mensen, afkomstig uit het gehele land, gevangen gezeten in het Oranjehotel.

Na de oorlog zijn bijzondere monumenten gecreëerd in het Oranjehotel. In cellengang D is een van de dodencellen geheel in zijn oorspronkelijke staat bewaard als 'Doodencel 601'. Zelfs de schrijfsels van gevangenen op de muren werden bewaard: indrukwekkende getuigenissen van leed en angst.

Het Oranjehotel bevindt zich sinds de Tweede Wereldoorlog binnen de muren van de Penitentiare Inrichting Haaglanden. Hierdoor is 'Doodencel 601' voor publiek slechts beperkt toegankelijk: alleen op de laatste woensdag van iedere maand.

Op woensdag 29 oktober biedt de Stichting Oranjehotel de leden van Die Haghe de gelegenheid om deze bijzondere plek te bezoeken.

Datum: woensdag 29 oktober

Aanvang: 13.00 uur en 14.30 uur

Locatie: Penitentiare Inrichting Haaglanden, Pompstationsweg 32 (verzamelen op het parkeerterrein)

Kosten: 3 euro

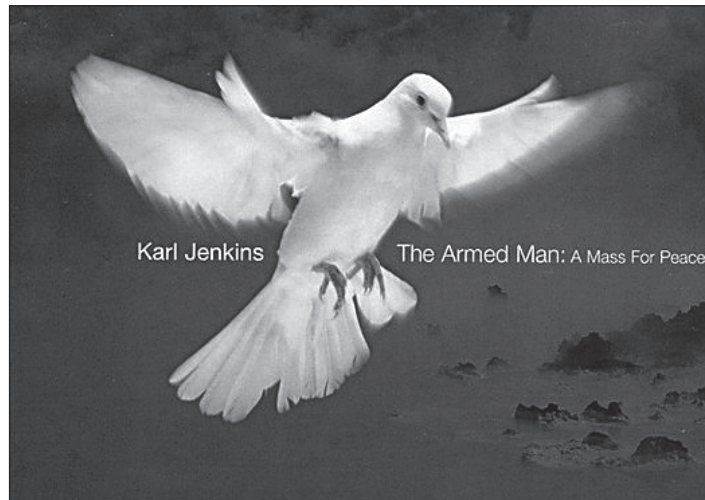
Maximaal 15 personen per rondleiding. Bij voldoende belangstelling zal om 15.30 uur een derde rondleiding plaatsvinden.

Aanmelden: vanaf vrijdag 5 september via aanmeldendiehaghe@hotmail.com of 06-22123039

NB Om toegang te krijgen tot het gevangeniscomplex hebben wij van u de volgende gegevens nodig: voorletters; naam; man/vrouw; soort legitimatiebewijs; nummer legitimatiebewijs; parkeerplaats ja/nee.

Vredesconcert met borrel na afloop

We leven in een periode van grote en kleine herdenkingen: dit jaar is het 100 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog uitbrak en volgend jaar is het 75 jaar geleden dat voor ons land de Tweede Wereldoorlog begon. Daarnaast vieren we in 2015 ook het 125-jarig bestaan van Die Haghe. We hebben daarom een bijzonder uitje voor u bedacht waarbij aandacht aan deze verschillende jubilea wordt geschonken. Zondagmiddag 30 november geeft het Residentiekoor twee uitvoeringen van het indrukwekkende 'The Armed Man' van Karl Jenkins in het Spuiheater. Wij kunnen voor leden van Die Haghe kaarten voor dit concert met 5 euro korting aanbieden. Voor daarna is er ruimte in restaurant Pavlov

(Spui 173) gereserveerd om na te praten over het concert en het glas (op eigen kosten) te heffen op ons aanstaande jubileumjaar! We hopen dat u in groten getale gebruik zult maken van deze mogelijkheid.

U kunt dit doen door u op te geven via aanmeldendiehaghe@hotmail.com of 06-22123039, en 20 euro over te maken voor het concert (dat ongeveer 70 minuten zal duren) op giro NL 49 INGB 0000 0717 91 t.n.v. Geschiedkundige Vereniging Die Haghe. De aanvangstijd van het concert is vooralsnog 16.30 uur gepland (kan een half uur eerder of later zijn), maar dat zal in het volgende Ledenbericht, alsook details over solisten en orkest, worden bekend gemaakt. U kunt natuurlijk ook, als u niet in de gelegenheid bent om naar het concert te komen, alleen wat komen drinken in Pavlov vanaf 17.30 uur.

Diversen

De oproep in het laatste Ledenbericht voor ondersteuning bij het organiseren van activiteiten en voor het beheer van de website heeft direct resultaat gehad. Nick Roestenburg gaat onze vereniging hierbij helpen, waarvoor wij hem zeer erkentelijk zijn.

Er wordt intussen hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de viering van het 125-jarig bestaan van onze vereniging, begin oktober van het komende jaar. Op onze website www.haagsegeschiedenis.nl onder 'lustrum 2015' kunt u lezen wat er allemaal gaat gebeuren.

Het bestuur van Die Haghe is als volgt samengesteld:

Voorzitter
drs. F.A. Wijsenbeek

Secretaris
drs. P. de Kieft
tel: 070-3834762

Penningmeester
ir. E.B. de Vries

Leden
mw. drs. W. Goudswaard
mw. Ph.A.M. Swenker
drs. L.A.F.H. van Tilborg

Secretariaat
Ursulaland 61
2591 GT Den Haag
e-mail: p.kieft@planet.nl

Financiën
Storting op giro 71791
(IBAN:
NL49 INGB 0000 0717 91)
t.n.v. Geschiedkundige Vereniging
Die Haghe

Info ledenadministratie en opgave nieuwe leden
ir. E.B. de Vries
Margrietstraat 9
2555 PT Den Haag
ebdevries@xs4all.nl

Redactieadres Ledenbericht
Balistraat 32
2585 XT Den Haag
e-mail: michioldmast@gmail.com

Redacteur Ledenbericht
drs. W.M. van der Mast

Website Die Haghe:
www.haagsegeschiedenis.nl

Jaarboek Die Haghe
Voor aanwijzingen auteurs en inzenden van kopij:
V.L.C. Kersing, Dienst Stadsbeheer Afdeling Archeologie,
Postbus 12651, 2500 DP Den Haag, tel. 070-3536633, e-mail
victor.kersing@denhaag.nl

Contributie/Opzegging
Bij opzegging van het lidmaatschap in de loop van het verenigingsjaar blijft de contributie voor dat jaar verschuldigd. Zie Statuten op website Die Haghe.